

मुख्यमंत्री शाश्वत कृषि सिंचन योजनेमध्ये
वैयक्तिक शेत तळे या बाबीचा समावेश
करून शेत तळ्याच्या अनुदानाच्या
रक्कमेत ५० टक्के वाढ करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: शाशेअ-२०२२/प्र.क्र.७५/१४-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक : २९ जून, २०२२

संदर्भ :

१. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र. कोशाशे-४२१८/प्र.क्र.८६/८अे दि. १९.०८.२०१९
२. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र. प्रकृसिं-०६१९/प्र.क्र.१६४/१४-अे दि. १८.११.२०२१
३. आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य यांचा प्रस्ताव क्र.मृदसं/मृद-६/कं.ब./११२१०/२०२२ दि. २३.०३.२०२२

प्रस्तावना :

राज्यातील ८२ % शेती ही कोरडवाहू असून ती सर्वस्वी पावसावर अवलंबून आहे. राज्याच्या विविध भागात पावसाचे होणारे असमान वितरण आणि पावसामध्ये येणारे मोठे खंड (Dry Spells) या प्रमुख नैसर्गिक अडचणी आहेत. अशा कालावधीत सिंचन सुविधेअभावी पिकांच्या उत्पादनात मोठ्या प्रमाणात घट येते अथवा पाण्याचा खूप जास्त ताण पडल्यास पिके देखील नष्ट होतात व पर्यायाने शेतकऱ्यास आर्थिक नुकसानीला सामोरे जावे लागते. यावर उपाय म्हणजे जेव्हा मोठ्या प्रमाणात पाऊस पडतो तेव्हा ओढे, नाले, नदी इ. द्वारे वाहून जाणारे पाणी उपसून अथवा तलाव, विहीर, बोअर अशा अन्य सिंचन सुविधांमधून पाण्याचा उपसा करून त्याची साठवणूक करण्याकरिता शेतावर शेत तळ्यासारखी पायाभूत सुविधा उभी करण्यास चालना देणे हा आहे.

शेतकऱ्यांना शेततळे खोदकामासाठी अर्थसहाय्य करण्यासाठी भरीव आर्थिक तरतूद असलेली शासनाची कोणतीही योजना नाही, त्यामुळे महाराष्ट्र शासनाचा २०२२-२३ या वर्षाचा अर्थसंकल्प विधानसभेला सादर करताना मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त) यांनी आपल्या अर्थसंकल्पीय भाषणात “मुख्यमंत्री शाश्वत कृषि सिंचन योजनेचा विस्तार करून त्यामध्ये शेत तळ्याचा समावेश करण्यात येईल व शेत तळ्याच्या अनुदानाच्या रक्कमेत ५० टक्के वाढ करून ते रु. ७५ हजार करण्यात येईल” अशी घोषणा केली आहे. त्यानुषंगाने मुख्यमंत्री शाश्वत कृषि सिंचन योजनेमध्ये वैयक्तिक शेत तळे या बाबीचा समावेश करून शेत तळ्याकरिता अनुदानात ५०% वाढ करण्याच्या प्रस्तावास दि. ०६ जून, २०२२ रोजीच्या मंत्रीमंडळ बैठकीत मंजूरी देण्यात आली असून त्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्यानुसार शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :

१. मुख्यमंत्री शाश्वत कृषि सिंचन योजनेचा विस्तार करुन या योजनेत **वैयक्तिक शेत तळे** या बाबीचा समावेश करण्यात येत आहे.
२. मुख्यमंत्री शाश्वत कृषि सिंचन योजनेतर्गत शेतकऱ्यांना विविध आकारमानाच्या शेत तळ्यांसाठी कमाल रु. ७५ हजार रक्कमेच्या मर्यादेत अनुज्ञेय असलेल्या अनुदानाचा तपशील या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या **परिशिष्ट-अ** मध्ये नमूद करण्यात आला आहे.
३. सदर योजनेची कृषि विभागामार्फत अंमलबजावणी सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षापासून करण्यात यावी. त्याकरिता आयुक्त (कृषि) यांनी क्षेत्रिय स्तरावर अवलंबावयाची कार्यपद्धती व मार्गदर्शक सूचना विहित कराव्यात.
४. या योजनेतर्गत शेततळे या घटकाची महा-डीबीटी प्रणालीद्वारे तालुका निहाय लक्षांक देऊन ऑनलाईन सोडतीद्वारे लाभार्थ्यांची निवड करुन योजनेची अंमलबजावणी करावी व शेततळे पूर्ण झाल्यानंतर योजनेतर्गत अनुज्ञेय असलेले अनुदान संबंधित शेतकऱ्यांच्या आधार क्रमांकाशी संलग्न असलेल्या बँक खात्यावर PFMS प्रणालीद्वारे वर्ग करण्यात यावे.
५. या योजनेतर्गत यंत्राद्वारे शेत तळे खोदता येईल तसेच या योजनेची ज्या ठिकाणी शक्य होईल तेथे महात्मा गांधी ग्रामीण रोजगार हमी योजनेशी सांगड घालण्यात येईल.
६. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौ. सं. क्र. २१६/२०२२/व्यय-१ दि. २९ जून, २०२२ अन्वये मिळालेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०६२९१८२७३८२६०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रीकांत आंडगे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति:

१. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२,
२. मा. उप मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२,
३. मा. मंत्री (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२,
४. मा. राज्य मंत्री (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२ ,

५. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२,
६. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२,
७. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई-३२,
८. प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
९. आयुक्त कृषि, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे,
१०. संचालक (सर्व), कृषि आयुक्तालय, पुणे,
११. विभागीय कृषि सह संचालक (सर्व),
१२. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व),
१३. जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व),
१४. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई,
१५. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर,
१६. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा परिक्षा) मुंबई /नागपूर,
१७. सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी (सर्व) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,
१८. वित्त विभाग (व्यय १/अर्थसंकल्प १३), मंत्रालय, मुंबई -३२.
१९. नियोजन विभाग (का-१४३१), मंत्रालय, मुंबई-३२,
२०. निवडनस्ती (कार्यासन १४-अ).

परिशिष्ट - अ

कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक: शाशेअ-२०२२/प्र.क्र.७५/१४-अ दि. २९ जून, २०२२ सोबतचे परिशिष्ट

मुख्यमंत्री शाश्वत कृषि सिंचन योजनेतील शेततळ्याच्या खोदकामासाठी अनुज्ञेय अनुदानाचा तपशील

(रक्कम रूपयांत)

| अ. क्र. | आकारमान (मीटर मध्ये) | यंत्राद्वारे इनलेट/आऊटलेट सिल्ट ट्रॅप खोदाईसह शेततळे | | | | यंत्राद्वारे इनलेट/आऊटलेट सिल्ट ट्रॅप खोदाई विरहित शेततळे | | | |
|---------|----------------------|--|-----------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|---|-----------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|
| | | बाजू उतार १:१ | | बाजू उतार १:१.५ (काळ्या मातीमध्ये) | | बाजू उतार १:१ | | बाजू उतार १:१.५ (काळ्या मातीमध्ये) | |
| | | सर्वसाधारण क्षेत्र | आदिवासी उपयोजना व डोंगराळ क्षेत्र | सर्वसाधारण क्षेत्र | आदिवासी उपयोजना व डोंगराळ क्षेत्र | सर्वसाधारण क्षेत्र | आदिवासी उपयोजना व डोंगराळ क्षेत्र | सर्वसाधारण क्षेत्र | आदिवासी उपयोजना व डोंगराळ क्षेत्र |
| १. | १५x१५x३ | २३,८८१ | २६,०१० | १९,६९३ | २१,४९२ | १८,६२१ | २०,२३५ | १४,४३३ | १५,७१७ |
| २. | २०x१५x३ | ३२,०३४ | ३४,८२१ | २६,७९९ | २९,१७४ | २६,७७४ | २९,०४६ | २१,५३९ | २३,३९९ |
| ३. | २०x२०x३ | ४३,६७८ | ४७,३९८ | ३७,३९५ | ४०,६२१ | ३८,४१७ | ४१,६२३ | ३२,१३५ | ३४,८४६ |
| ४. | २५x२०x३ | ५५,३२१ | ५९,९७४ | ४७,९९१ | ५२,०६८ | ५०,०६१ | ५४,१९९ | ४२,७३१ | ४६,२९३ |
| ५. | २५x२५x३ | ७०,४५५ | ७५,००० | ६२,०७८ | ६७,२८० | ६५,१९४ | ७०,५४० | ५६,८१८ | ६१,५०५ |
| ६. | ३०x२५x३ | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७०,९०४ | ७५,००० |
| ७. | ३०x३०x३ | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० |
| ८. | ३४x३४x३ | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० | ७५,००० |